

Disposiziun dal departament

Scolar e promover scolaras e scolars malsauns u disgraziads a chasa sco er en ospitals ed en clinicas chantunalas ed extrachantunalas

La scolaziun e la promoziun d'uffants che van en scolina u en scola e che sa chattan en in ospital dal chantun Grischun ubain en in ospital u en ina clinica extrachantunala vegn garantida e finanziada tenor las disposiziuns dal departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient (DECA) nr. 178 dals 25 d'avrigl 2006 e nr. 441 dals 29 da zercladur 2009. Las disposiziuns menziunadas qua survart sa basan sin la lescha davart la promoziun d'uffants e da giuvenils cun impediments (lescha davart la promoziun d'impedids) dals 18 da favrer 1979 resp. sin la lescha davart las scolas popularas dal chantun Grischun (lescha da scola) dals 26 da november 2000. Tuts dus relaschs èn vegnids abolids l'onn 2012 en il rom da la revisiun totala da la lescha da scola. Perquai s'impona ussa d'adattar las disposiziuns menziunadas qua survart sin basa da la nova legislaziun da scola.

Differentas dumondas da personas pertutgadas (cunzunt da personas cun la pussanza dals geniturs, d'instituziuns responsablas per la scola e d'instituziuns medicinalas) han mussà ch'igl exista in basegn da scleriment en regard giuridic concernent la scolaziun d'uffants malsauns u disgraziads ch'èn obligads d'ir a scola. La dumonda centrala en quest connex è quella, sche scolaras e scolars da la scola populara e da la scola media che sa chattan en in ospital, en ina clinica u a chasa per via d'ina malsogna u d'in accident, han in dretg che l'instrucziun da scola vegnia cuntinuada. Sche gea, sa tschenta plinavant la dumonda tgi ch'è responsabel per quai e tgi che sto surpigliar ils custs che resultan da quai.

Il giudicament sa preschenta sco suonda:

1. Sa basond sin la constituziun federala (constituziun federala da la confederaziun svizra dals 18 d'avrigl 1999, Cst.; CS 101) procuran ils chantuns per ina instrucziun da scola fundamentala sufficienta ch'è averta a tut ils uffants, ch'è obligatoria e ch'è gratuita en scolas publicas (cf. art. 62 al. 1 e 2 en cumbinaziun cun l'art. 19 Cst.). Quest princip è er fixà en l'art. 89 al. 2 da nossa constituziun chantunala (constituziun dal chantun Grischun dals 14 da settember 2003, CC;

DG 110.100). Tenor quel procuran il chantun e las vischnancas ch'ils uffants ed ils giuvenils survegnian ina instrucziun da scola elementara che correspunda a lur capacitads. Da quai resulta che er las scolaras ed ils scolars ch'èn obligads d'ir a scola e che ston – per motivs medicinals (malsogna u accident e.u.v.) – vegnir ospitalisads per in tschert temp u adina puspè u ston restar a chasa e na pon perquai betg frequentar la scola regulara, han il dretg che l'instrucziun da scola fundamentala e gratuita vegnia cuntinuada durant quest temp, nun ch'il stadi da sanadad na permettia betg quai. La "instrucziun da scola elementara" cumpiglia la scolaziun elementara cun ina furmaziun generala dals uffants dal stgalim primar fin a la fin dal stgalim secundar I, q.v.d. la scola primara plus la scola secundara u reala che suonda u il stgalim bass dal gimnasi (gimnasi inferior) resp. il gimnasi a las scolas medias.

Tenor l'art. 62 al. 3 Cst. procuran ils chantuns per ina scolaziun speziala suffizienta da tut ils uffants e giuvenils impedids, maximalmain fin al 20avel onn da vegliadetgna cumplenì. Questa disposiziun stat en in stretg connex cun il dretg fundamental d'ina instrucziun da scola fundamentala suffizienta (art. 19 Cst.) e cun l'incumbensa legislativa per eliminar ils dischavantatgs da persunas impedidas (art. 8 al. 4 Cst.).

2. En quai che concerna la cumpetenzia respectivamain la finanziaziun vala che la cuntinuaziun da l'instrucziun da scola fundamentala gratuita, che vegn dada ordaifer la scola pervia da motivs medicinals (malsogna u accident e.u.v.), sto vegnir resguardada sco incumbensa da la scola regulara. Scolas e scolars da la scola regulara ch'èn per in tschert temp malsauns e che han gì in accident na pon — ord vista giuridica — betg pli vegnir resguardads sco scolaras e scolars da la scola speziala e valan sin basa da la legislaziun chantunala da princip sco scolaras e scolars da la scola regulara. Gist uschè pauc na pon scolas en ospitals vegnir resguardadas sco instituziuns da la scolaziun speziala. Sa basond sin ils art. 11 e 69 da la lescha davart las scolas popularas dal chantun Grischun dals 21 da mars 2012 (lescha da scola; DG 421.000) sco er applitgond analogamain l'art. 6 da l'ordinaziun tar la lescha da scola dals 25 da settember 2012 (ordinaziun da scola; DG 421.010) èn las instituziuns ch'èn responsablas per la scola regulara uschia cumpetentas per l'instrucziun da scolaras e scolars da la scola regulara ch'èn malsauns u disgraziads e che han lur dimora en il territori da questas instituziuns.
3. Las scolaras ed ils scolars malsauns u disgraziads dovran — ultra dal tractament medicinal e da la tgira — purschidas d'instrucziun ch'èn adattadas a lur basegns individuals cognitivs, socials ed emoziunals. Concernent la realisaziun da las purschidas correspondentas gaudan las instituziuns responsablas per la scola

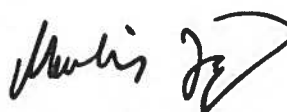
ina tscherta libertad d'agir. Quai vul dir che las scholaras ed ils scolars cun u senza impediments han – tegnend quint da la capaciad da prestaziun statala limitada – il dretg d'ina instrucziun suffizienta, ma betg d'ina instrucziun ideala ed optimala. Tenor las experientschas vegn gia oz realisada en ca. 90 pertschient dals cas in'execuziun correspudenta che na costa nagut a las instituziuns responsablas per la scola, grazia a quai che la persuna d'instrucziun responsabla s'occupa – en cas da dimoras pli curtas a chasa u a l'ospital – da la tgira da las scholaras e dals scolars, dond a talas ed a tals lezias e pensums e.u.v. En cas d'absenzas da scola pli lungas ch'èn motivadas medicinalmain procuran las instituziuns responsablas per la scola – en collavuraziun cun las persunas cun la pussanza dals geniturs – gia ussa per ina instrucziun supplementara speziala a chasa. Las scolas en l'ospital chantunal, en la staziun da giuvenils da la psichiatria d'uffants e da giuvenils dal Grischun sco er en ospitals ed en clinicas extrachantunales èn instituziuns che fan senn. Da quai na po però betg vegnir fatg valair in dretg envers il chantun d'installar ina scola en mintga ospital regional.

Suenter avair prendì invista dals documents

dispona il departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient:

1. Durant il temp ch'ellas ed els èn obligads d'ir a scola sco er en il rom da la scolaziun speziala fin maximalmain a l'onn da vegliadetgna cumplenì da 20 onns han las scholaras ed ils scolars da la scola populara – en cas d'ina malsogna u d'in accident – il dretg d'ina instrucziun che sto vegnir dada u a chasa, en ina clinica u en in ospital.
2. La cumpetenzza per garantir questa instrucziun (decisiun, organisaziun e finanziaziun) è chausa da l'instituziun respectiva ch'è responsabla per la scola regulara da questas scholaras e da quests scolars. Per las scholaras ed ils scolars che han ina disposiziun davart ina scolaziun speziala è cumpetent il chantun.
3. L'instrucziun sto vegnir realisada dals posts cumpetents, e quai resguardond il plan d'instrucziun, ils basegns da la singula scolara u dal singul scolar sco er la situaziun al lieu. Il departament na fa naginas ulteriuras prescripziuns en quest connex.
4. Las disposiziuns dal departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient nr. 178 dals 25 d'avrigl 2006 e nr. 441 dals 29 da zercladur 2009 vegnan abolidas.

5. Perquai che las scolas en l'ospital chantunal ed en la psichiatria d'uffants e da giuvenils dal Grischun sco er perquai che las instituziuns responsablas per la scola populara pertutgadas ston far adattaziuns organisatoricas e finanzialas, vegn la pratica vertenta cuntinuada – en il senn d'ina regulaziun transitorica – tenor las disposiziuns dal dretg vegl fin la fin da l'onn chalendar 2015.
6. L'uffizi per la scola populara ed il sport vegn incumbensà da cumplettar per l'onn chalendar 2016 las disposiziuns davart la finanziaziun d'instituziuns da la scolaziun speziala dal chantun Grischun sco er ils catalogs da prestaziun ch'èn ina part integrala da las incaricas da prestaziun a las instituziuns da la scolaziun speziala, e quai concernent la cumpetenzza, la procedura, l'imputabilitad e la dimensiun da las prestaziuns.
7. Comunicaziun a: ospital chantunal dal Grischun, signur Arnold Bachmann, mainagestiu, Loëstrasse 170, 7000 Cuir; fundaziun per la psichiatria d'uffants e giuvenils en il Grischun, signur Rico Monsch, president, Aquasanastrasse 28, 7000 Cuir; psichiatria d'uffants e da giuvenils dal Grischun, dunna dr. med. Heidi Eckrich, mainagestiu, Masanserstrasse 14, 7000 Cuir; instituziuns responsablas per las scolas popularas publicas e privatas; instituziuns da la scolaziun speziala; uffizi da sanadad; departament da giustia, segirezza e sanadad; departament da finanzas e vischnancas; uffizi per la furmaziun media-superiura; uffizi per la scola populara ed il sport.

Martin Jäger, cusseglier guvernativ